

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 414

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 20 februari 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Vlaamse eiwitstrategie - Doelstelling duurzaam diervoeder

Begin 2021 werd de Vlaamse eiwitstrategie gelanceerd. Een brede groep aan partners uit de agrovoedingsketen, kennisinstellingen, de Vlaamse overheid en andere stakeholders wil tegen 2030 een meer duurzame, diverse en toekomstgerichte eiwitvoorziening realiseren. De strategie is opgebouwd uit 6 strategische thema's/doelstellingen. In deze vraag leg ik de focus op doelstelling 1: duurzaam diervoeder.

Het strategisch thema duurzame diervoeders is belangrijk voor heel wat duurzaamheidsdoelstellingen. Diervoeders sturen rechtstreeks de omvang van de veestapel, en hebben dus ook een belangrijke impact op bijvoorbeeld de programmatische aanpak stikstof, het mestactieplan of de methaanemissies. Ook de impact overzees van diervoeder is niet te onderschatten.

De doelstellingen onder dit strategisch thema zijn rechtstreeks afgeleid uit het duurzaamheidscharter dat in 2020 door de Belgian Feed Association (BFA) en voormalig Vlaams minister van Landbouw Hilde Crevits ondertekend werd.

1. Duurzame soja: tegen 2030 voldoet alle soja die door de Belgische diervoederfabrikanten wordt gebruikt (60% in 2022 en 75% in 2025) aan de FEFAC Soy Sourcing Guidelines en de FEFAC Deforestation Free criteria.
2. Circulaire veevoeders: tegen 2030 komt 50% van de gebruikte grondstoffen in de Belgische diervoederindustrie uit nevenstromen van de levensmiddelen- en brandstofindustrie.
3. Ecologische voetafdruk verkleinen: tegen 2022 biedt BFA al haar leden opleidingen aan met betrekking tot het uitvoeren van levenscyclusanalyses (LCA). Zo kunnen ze de impact van hun grondstoffen in kaart brengen en hun aanpak voor een kleinere ecologische voetafdruk verbeteren.
4. Minder stikstof (N) en fosfor (P2O5) uitstoten: jaarlijks produceren de BFA-leden minstens 3 miljoen ton varkens- en pluimveevoeder in lijn met het laagnutriëntenconvenant (overeenkomst met Vlaamse overheid).
5. Meer lokale productie van duurzame eiwitrijke diervoeders op Vlaamse bodem die ook een belangrijke ecologische rol spelen met betrekking tot bodemgebruik (zie ook doelstelling "Meer plantaardige eiwitten").

Doelstelling 1, duurzaam diervoeder, is op zich een smart geformuleerde doelstelling met kwantificeerbare subdoelstellingen. Tegelijkertijd is de vraag wat de wetenschappelijke basis is van de geformuleerde doelstellingen die rechtstreeks afgeleid zijn uit het BFA-duurzaamheidscharter en op welke manier deze doelstellingen ook maatschappelijk getoetst zijn (draagkracht van de omgeving, bijvoorbeeld in het kader van de MAP-

doelstellingen, Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), klimaatbeleid, ...). Het is onduidelijk op basis van welke wetenschappelijke bronnen deze doelstellingen geformuleerd werden en of de doelstellingen in verhouding zijn met de beleidsdoelstellingen die op Europees en Vlaams niveau gedefinieerd zijn.

1. Werde er een nulmeting uitgevoerd om de voortgang voor de strategische doelstelling 'Duurzame diervoeders' te meten? En op basis van welke data werd die uitgevoerd?
2. Indien er een nulmeting beschikbaar is, kan deze ter beschikking worden gesteld?
3. In de jaarrapportage van BFA lezen we dat België diervoeders vooral importeert en exporteert naar de buurlanden. Deze stelling lijkt abstractie te maken van het feit dat veel van de diervoeders die intra-Europees verhandeld worden een niet-Europees herkomstland hebben. Deze data lijken dus misleidend, het kan niet de bedoeling zijn dat de Vlaamse eiwitstrategie op dezelfde manier met data omgaat.

Op welke manier wordt bij de nulmeting en bij de tussentijdse evaluaties van de voortgang van de Vlaamse eiwitstrategie rekening gehouden met intra-Europese handel om na te gaan wat het oorspronkelijke herkomstland is van diervoeders?

4. Wat de doelstelling voor circulaire diervoeders betreft.
 - a) Hoe verhoudt deze doelstelling zich tot de werkagenda voedselketen die onder de chapeau Vlaanderen Circulair wordt uitgewerkt en volgende cascade hanteert en ik citeer:"
 - i. "Er wordt prioriteit gegeven aan het voorkomen van voedselverliezen en voedselafval;
 - ii. onvermijdelijke eetbare reststromen worden gebruikt als menselijke voeding;
 - iii. pas als deze bovenstaande mogelijkheden zijn uitgeput, gebruiken we in het voedselsysteem, samen met voor de mens niet-eetbare bijproducten;
 - iv. deze recyclagestroom wordt binnen het voedselsysteem gebruikt om dieren te voederen, de bodem te verrijken en gewassen te bemesten of te beschermen."
 - b) In welke mate is de doelstelling voor circulaire diervoeders getoetst aan de ambitie/het engagement om voedselverliezen en voedselafval terug te dringen of in te zetten voor hoogwaardigere alternatieven dan diervoeder?
 - c) Kan een overzicht bezorgd worden van de verschillende types nevenstromen en van het aandeel dat deze hebben in de totale diervoederconsumptie in Vlaanderen?
 - d) Beschouwd de Vlaamse eiwitstrategie sojaschroot als een nevenstroom? Zo ja, kan dit wetenschappelijk geduid worden?
5. Op welke manier worden de doelstellingen uit de Vlaamse eiwitstrategie meegenomen in de Vlaamse landbouwstrategie die recentelijk werd goedgekeurd?
6. Wat is het statuut van de Vlaamse eiwitstrategie? Is dit een bindend beleidsdocument dat ook doorvertaald wordt naar bijvoorbeeld het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB)? Moet bijvoorbeeld een veehouder die investeringssteun aanvraagt, kunnen aantonen dat hij op significante wijze bijdraagt aan de Vlaamse eiwitstrategie om in aanmerking te komen voor investeringssteun?
7. Op welke manier wordt de Europese ontbossingswet geïntegreerd in de Vlaamse eiwitstrategie?

ANTWOORD

op vraag nr. 414 van 14 februari 2023

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1-2. De eiwitstrategie geeft de gezamenlijke visie en ambitie van de partners weer. Wie deze partners zijn, staat in de [Vlaamse Eiwitstrategie 2021-2030 \(vlaanderen.be\)](https://vlaanderen.be/vlaamse-eiwitstrategie-2021-2030).

De uitvoering van deze strategie gebeurt stapsgewijs. Er werd een projectoproep met relancemiddelen gelanceerd, er werden ploegen (i.e. werkgroepen) opgericht om samen tot nieuwe acties te komen en er werd een eiwitactieprogramma opgesteld en eind vorig jaar gecommuniceerd.

Er is nog geen nulmeting rond de eiwitstrategie, want de oefening om tot doelstellingen te komen loopt nog binnen de stuurgroep. De minimale doelstellingen zijn te lezen in het eiwitactieprogramma. Voor het strategische thema 'duurzaam diervoeder' wordt verwezen naar de drie meest relevante doelstellingen uit het duurzaamheidscharter dat in 2020 door BFA en voormalig Vlaams minister van Landbouw Hilde Crevits ondertekend werd.

De doelstellingen voor alle zes de strategische thema's worden in de komende periode verder onder de loep genomen, waar nodig aangevuld en aangescherpt en dan toegevoegd aan de voortgangsrapportage in het najaar van 2023.

Voor het strategisch thema duurzaam diervoeder loopt er dus ook zo'n traject. De diverse relevante partners uit de stuurgroep eiwitstrategie zitten hierbij rond de tafel (beleid, onderzoek, sector, milieubeweging).

3. In de vraagstelling worden mengvoeders en grondstoffen door mekaar gehaald. De import- en exportcijfers in het jaarrapport van BFA hebben betrekking op geproduceerde mengvoeders. De grondstoffen die gebruikt worden voor de productie van mengvoeders worden ook weergegeven in het statistisch jaarverslag van BFA. Er worden echter geen handelscijfers voor de grondstoffen opgenomen. Wel geeft BFA duidelijk aan welke grondstoffen hun oorsprong vinden in de EU en in derde landen, ook omdat aan deze grondstoffen belangrijke kwaliteitsvereisten zijn gekoppeld. De belangrijkste gevoelige invoerstroom waarvoor de EU en ook België afhankelijk zijn van overzeese invoer, soja, wordt via duurzaamheidscertificaten gevolgd. Voor andere grondstoffen worden er geen duurzaamheidscertificaten gebruikt maar heeft men wel zicht op de oorsprong van invoer.
4. a-b) U verwijst naar de 2050 toekomstvisie voor een circulair voedselsysteem, uitgewerkt in het kader van Vlaanderen Circulair (project toekomstbeelden). Om die langetermijnvisie te realiseren heeft de werkagenda voedselketen op hetzelfde moment als de toekomst oefening een participatief stakeholdertraject doorlopen. Daar werd de ambitie van de werkagenda voedselketen voor de korte en middellange termijn, uitgewerkt. Naast een algemene overkoepelende ambitie werd ook per pijler (optimaal gebruik van biogrondstoffen, optimaal gebruik van voedselproducten, optimaal gebruik van reststromen) een ambitie geformuleerd, terug te vinden in de werkagenda.

De oefening voor de doelstellingen van het strategisch thema duurzaam diervoeder loopt nog. Er zal zeker afstemming zijn met de werkagenda circulaire voedselketen.

- c) In bijlage 1 vindt u de lijst terug met nevenstromen die door de Belgische dierlijke sectoren gebruikt worden. In 2022 was dit goed voor 43% van de gebruikte grondstoffen. De sojastromen vormen hier een belangrijk aandeel.
- d) Bij het pletten of 'crushen' van sojabonen voor het winnen van olie, wordt sojaschroot als bijproduct bekomen. Dit kan gebruikt worden voor veevoedertoepassingen. Technisch gezien is dit dus een bijproduct uit oliehoudende zaden, analoog gewonnen als olie uit koolzaad en zonnebloemzaden met schroot als bijproduct. Anderzijds kan de vraag gesteld worden of sojaschroot nog een bijproduct is, aangezien de grote vraag en afhankelijkheid van invoer ervan binnen de EU. Naast sojabonen wordt immers ook sojaschroot ingevoerd voor veevoedertoepassingen, omdat de vraag naar schroot groter is dan de vraag naar plantaardige soja-olie.
5. Het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 zet via verschillende steunmaatregelen haar schouders onder de Vlaamse eiwitstrategie en haar doelstellingen. Daarbij zet het Vlaams GLB Strategisch Plan vooral in op de productie van lokale en duurzame eiwitten.
- In eerste instantie gaat het dan om de ecoregeling en de agromilieuklimaatmaatregel rond de teelt van 'ecoteelten': deze bevatten één- of meerjarige eiwitteelten. Er werd een mooi budget voorbehouden om de landbouwers via deze steunmaatregelen aan te zetten om meer eiwitteelten, voor humane of dierenvoeding, op het bedrijf te telen. Dit sluit aan bij acties 37 en 39 in het eiwitactieprogramma.
 - Ook wordt de teelt van ruwvoerders gestimuleerd in de gekoppelde inkomenssteun voor de gespecialiseerde vleesveehouderij via het systeem van instapvoorwaarden.
 - Ten derde is het aspect van eiwitteelten ook vervat in de ecoregeling 'vruchtafwisseling met vlinderbloemigen'. Deze vlinderbloemigen zijn vaak ook eiwitteelten.
 - Via de interventie VLIF-steun voor productieve investeringen worden alle specifieke investeringen die gericht zijn op het zelf samenstellen van krachtvoerders, verhoogd gesubsidieerd. Het gaat hierbij over maal- en menginstallaties, maar ook over specifieke silo's gericht op de opslag van reststromen. Dit biedt ook kansen om de lokaal geproduceerde eiwitten of eiwitrijke reststromen (eventueel natte producten) op te nemen in de krachtvoerders. Dit sluit aan bij de acties 10 en 11 van het eiwitactieprogramma.
 - Via VLIF-steun voor investeringen voor duurzame verwerking en afzet van landbouwproducten zijn er ook kansen om nieuwe eiwitproducten op de markt te brengen, zolang het uitgangspunt van de verwerking een landbouwproduct is of er reststromen uit de verwerking van landbouwproducten gebruikt worden. Dit kadert ook in actie 64 van het eiwitactieprogramma.
 - De interventie 'projectoproepen innovatie in het kader van EIP (Europees Partnerschap voor Innovatie)' biedt ook kansen rond samenwerking in kader van de realisatie van de eiwitstrategie. De voorwaarde is dat landbouwers actief betrokken worden bij de projecten en het project ook in het belang is van landbouwsector.
 - Ook via demonstratieprojecten en voorlichtingsactiviteiten wordt bijgedragen aan de doelstellingen en acties van de eiwitstrategie.

In het eiwitactieprogramma 2022 zijn alle acties vanuit het GLB opgenomen.

6. De eiwitstrategie is geen bindend beleidsdocument, maar een gezamenlijke strategie vanuit een brede groep aan partners uit de agrovoedingsketen, kennisinstellingen, Vlaamse overheid en andere stakeholders om de eiwitvoorziening tegen 2030 samen te verduurzamen. De eiwitstrategie is wel hét referentiekader in Vlaanderen om rond eiwitten te werken en werkt door in andere beleidskaders.

Het GLB Strategisch plan zet via meerdere steunmaatregelen haar schouders onder de Vlaamse eiwitstrategie. Ook vanuit andere beleidskaders wordt bijgedragen aan de realisatie van de eiwitstrategie: bv. onderzoeks- en innovatiebeleid (Agentschap Innoveren & Ondernemen (VLAIO), Green Deal Eiwitshift (Departement Omgeving en partners), gezondheidsbeleid (Agentschap Zorg en Gezondheid, Vlaams Instituut Gezond Leven), enz.

De eiwitstrategie is ook een beleidsdomeinoverschrijdende voedselwerf in het kader van de Vlaamse voedselstrategie en geeft hiermee uitvoering aan strategische doelstelling SD 9 'De eiwitproductie en eiwitconsumptie verduurzamen en diversifiëren'.

Een veehouder die investeringssteun aanvraagt, moet niet kunnen aantonen dat hij op significante wijze bijdraagt aan de eiwitstrategie om in aanmerking te komen. Veehouders of andere landbouwers die willen bijdragen aan de eiwitstrategie kunnen wel terecht voor ondersteuning via diverse maatregelen van het GLB (zie hoger).

7. De eiwitstrategie wordt gekaderd binnen enkele Europese en internationale beleidskaders waaronder de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de Verenigde Naties en de 'Van Boer tot Bord'-strategie (in het kader van de Green Deal) van de Europese Commissie. Er werd geen specifieke link gelegd met de Europese ontbossingswet. Wel is opgenomen dat de strategie moet bijdragen aan een grotere zelfvoorziening in eiwitten op Europees niveau.

BIJLAGE

[Lijst met nevenstromen die door de Belgische dierlijke sectoren gebruikt worden](#)